

Sveriges Ridgymnasium AB
info@ridgymnasium.nu

2019-05-10
Dnr 400-2018:7901

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisning i
yrkesämnet djur vid Sveriges ridgymnasium
Svedala i Svedala kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisning i yrkesämnena ellära och djur. Syftet är att undersöka och bedöma om eleverna på gymnasieskolans yrkesprogram ges förutsättningar att uppnå ett gott yrkeskunnande.

Den övergripande frågeställningen, med underliggande bedömningsområden, är:

I vilken utsträckning utformas undervisningen i yrkesämnet för att eleverna ska kunna utveckla ett gott yrkeskunnande?

- *Hur väl bidrar arbetsuppgifterna till utveckling av yrkeskunnande?*
- *Hur väl bidrar undervisningens genomförande till utveckling av yrkeskunnande?*

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen.

Kvalitetskriterierna är Skolinspektionens uttolkning av *författningar inom skolområdet, Skolverkets allmänna råd, forskningsöversikter* samt den erfarenhet som Skolinspektionen har fått genom sin samlade *tillsyns- och granskningsverksamhet*. I framtagande av kvalitetskriterier har Skolinspektionen i denna granskning också inhämtat synpunkter från branschrepresentanter. Avgränsningar har gjorts inom respektive bedömningsområde. Skolinspektionen gör i sin granskning därför inte anspråk på att vara allomfattande.

Granskningen genomförs i 28 slumpvis utvalda skolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. På 14 av dessa skolor granskas undervisningen i ämnet ellära på el- och energiprogrammet och på 14 skolor granskas undervisningen i ämnet djur på naturbruksprogrammet. Sveriges ridgymnasium Svedala, med Sveriges Ridgymnasium AB som huvudman, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Sveriges ridgymnasium Svedala den 14 mars 2019. Besöket genomfördes av Charlotte Rudebeck och Karin Lindqvist. Intervjuer med elever i årskurs 2, undervisande lärare, och rektorn har genomförts, samt rundvandring och en lektionsobservation.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till det utvecklingsområde som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Ämnet djur bidrar tillsammans med andra ämnen på programmet till utbildningens mål och till elevernas utveckling av yrkeskunnande. Bedömningen av hur väl arbetsuppgifterna bidrar till utveckling av yrkeskunnande tar i denna granskning sin utgångspunkt både i yrkesspecifika kunskaper och mer generella kunskaper och färdigheter, s.k. nyckelkvalifikationer.¹ En bedömning görs även av hur undervisningens genomförande bidrar till yrkeskunnande.

Hur väl bidrar arbetsuppgifterna till utveckling av specifika yrkeskunskaper?

Skolinspektionen bedömer att arbetsuppgifterna delvis ger eleverna möjligheter att utveckla specifika yrkeskunskaper.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att arbetsuppgifterna är utformade så att de ger eleverna möjligheter att utveckla specifika kunskaper för yrket som hästkötare. Med detta som utgångspunkt genomförs arbetsuppgifter på ett verklighetsnära sätt där eleverna ges både praktisk träning och möjligheter att utveckla förståelse. Genom arbetsuppgifterna använder eleverna relevanta redskap och verktyg samt ges möjligheter att utveckla ett yrkesspråk. Samtidigt visar granskningen att arbetsuppgifternas utformning i låg utsträckning bidrar till elevernas möjligheter att i praktiken arbeta med olika djurslag inom naturbruket.

Genom arbetsuppgifterna får eleverna lära sig sköta och hantera hästar och anläggningar på ett etiskt och säkert sätt.

Granskningen visar att arbetsuppgifterna ger eleverna möjligheter att utveckla specifika yrkeskunskaper utifrån yrkesutgången hästkötare. Av rundvandring och lektionsobservation framgår att eleverna har tillgång till lokaler för teoretisk undervisning liksom ett flertal stallbyggnader med såväl skolhästar som elevers egna hästar. Därtill finns också tillhörande utrymmen för exempelvis foder, utrustning och verktyg samt ett ridhus.

Granskningen visar vidare att eleverna får möjligheter att sköta och hantera hästar på ett etiskt och säkert sätt utifrån djurens behov. Av insänd dokumentation framgår att eleverna får träna på att genomföra hästbesiktningar med moment som hullbedömning och iordningställande av häst. Eleverna får i samband med stallpraktik göra bedömningar genom att observera hur det ser ut i boxarna och att notera samt rapportera avvikelser och föreslå lösningar. Av lärarintervju framgår att eleverna har ett flertal pass stallpraktik i veckan. Under passen varvas teori och praktik och eleverna arbetar med olika teman, som till exempel djuretik. Lärare exemplifierar med att de till exempel tar upp etiska frågeställningar kopplat till tävlingsridning. Av elevintervjun framgår att undervisningen regelbundet tar upp lagar och bestämmelser och eleverna exemplifierar med att de diskuterar regler kring stallklimat. Vidare framgår att eleverna uppfattar att arbetsuppgifterna är relevanta utifrån skolans yrkesutgång som är hästkötare. Under lektionen som Skolinspektionen observerade diskuterade elever och lärare en uppgift som de arbetat med inför elevernas kommande arbetsplatsförlagda lärande (APL). I uppgiften genomför eleverna en beteendestudie av hästar i hagen. Syftet med uppgiften

¹ Se Skolverket (2011). Bedömning i yrkesämnen.

är enligt lärare att observera olika hästar för att förstå deras beteende och att kunna uppmärksamma avvikelser.

Eleverna använder relevanta redskap och verktyg samt utrustning för arbete med häst

Inskickad dokumentation visar att eleverna får arbetsuppgifter som innebär hantering av teknisk utrustning som används i samband med skötsel av hästar, till exempel vattenkoppar, klippmaskin, hö-björn och traktor. Av lärarintervju framgår att eleverna läser kurserna djuren i naturbruket och djurhållning parallellt och i början av kurserna får eleverna en introduktionsvecka som handlar om utrustning. Lärare uppger att eleverna använder utrustning dagligen i och med skötseln av både skolans och elevers egna hästar men att det också ingår i undervisningen. I undervisningen pratar lärare och elever bland annat om passform, slitage och verktyg som används i stallet. Eleverna får också träna på att sköta redskap och verktyg, bland annat genom att sanera och högtryckstvätta. Vidare framgår att eleverna får träna på anläggningsskötsel, till exempel utföra enklare reparationer. I elevintervjun framkommer också att eleverna får sköta utrustning i sadelkammaren och att de får lära sig att köra traktor.

Säkerhet och regler är en del av uppgifterna

När det gäller skötsel av hästar framgår av inkommen dokumentation att stor vikt läggs vid smittskydd. Eleverna får träna på smittskyddsåtgärder som till exempel att hålla hästar i karantänstall, användning av skyddskläder och handhygien. Av elevintervjun framgår att de kontinuerligt pratar om regler och bestämmelser i undervisningen och elever exemplifierar med regler om stallklimat. I både elev- och lärarintervjun framkommer också att skolan har egna regler, en hästhållningspolicy, som gäller dygnet runt för säker hantering av hästarna. På den lektion som observerades av Skolinspektionen vid besöket hade läraren en genomgång inför kommande APL-period. Läraren ställde frågor till eleverna om smittskydd och eleverna tog bland annat upp vikten av att inte klappa alla hästar och att byta skor. Läraren tog upp att eleverna även ska byta kläder så att de inte blir smittbärare mellan stall.

Arbetsuppgifterna ger eleverna möjlighet att utveckla ett yrkesspråk för hästskötare

Granskningen visar att eleverna får träna på att använda fackspråk, termer och begrepp både i den teoretiska och den praktiska undervisningen. I lärarintervjun exemplifierar lärare med att eleverna använder fackspråk i stallet. Om de arbetar med ett "case", det vill säga en frågeställning eller problemlösning i stallet, så ska eleverna använda korrekta ord och begrepp. En lärare tar som exempel att man *fodrar* hästarna, inte *matar* dem. Lärarna beskriver att de vägleder eleverna till ett fackmässigt språkbruk, främst genom att de kommunicerar mycket och att eleverna får i uppgift att reflektera kring arbetsuppgifterna regelbundet. Det framgår också att eleverna arbetar med yrkesspråk i teoretiska arbetsuppgifter och av rektorsintervjun framgår att lärarna arbetar med att eleverna ska använda sig av korrekta termer och begrepp i teoretiska skrivuppgifter.

Arbetsuppgifterna ger inte elever möjlighet att praktiskt träna på skötsel av olika djur.

När det gäller möjligheterna att utveckla förmågan att sköta och hantera *olika* djur, framgår av samtliga intervjuer att eleverna enbart får sköta och hantera hästar. Det finns inga andra djurslag på skolan. Lärare uppger att eleverna får goda möjligheter att lära sig om andra djur teoretiskt, men däremot inte möjligheter att sköta och hantera andra djur. Den teoretiska undervisningen omfattar enligt inkommen dokumentation bland annat lantbruksdjur och jämförelser mellan lantbruksdjur och hästar. Det framgår att den fokuserar på att eleverna ska få en övergripande förståelse för olika djurslag och deras behov. I samtliga intervjuer framgår att eleverna gör studiebesök till andra anläggningar men det ingår inga praktiska arbetsuppgifter vid studiebesöken. Av lärarintervjun framgår

att majoriteten av tiden ägnar eleverna åt häst. Lärare uttrycker att det är ett utvecklingsområde för skolan och att de gärna ser gott samarbete med granngården för att ge elever möjlighet att hantera andra djur. Även rektorn uttrycker att skötsel av andra djur är ett utvecklingsområde på skolan.

Av lärarintervjun framgår att delar av kurserna djuren i naturbruket och djurhållning som ges parallellt i årskurs 2, är förlagda på APL. Totalt är eleverna ute på APL under åtta veckor i dessa kurser. Vidare framgår att skolan framförallt har praktikplatser inom ridsport såsom ridskolor och tävlingsstall samt på hästrehabilitering och hos hovslagare. Det framgår också att av totalt fem APL-perioder som eleverna gör under hela utbildningen ska några vara hästanknutna, men endast ett par elever per APL-period väljer platser som inte är kopplade till häst, till exempel hunddagis och lantbruksgård. Elever uppger i intervjun att läraren uppmuntrar dem att söka APL-platser som inte är hästanknutna i årskurs 2 eftersom de i årskurs 3 måste välja APL-plats med häst. I elevintervjun bekräftas dock att få elever väljer annat än anläggningar med häst. Rektorn uppger i intervjun att skolan påbörjat ett samarbete med två granngårdar som har flera djur. Skolan har tidigare försökt att rikta APL till verksamheter med andra djur än hästar enligt rektorn men det framgår av intervjun att det varit svårt med säkerheten och att få till relevant sysselsättning för eleverna på APL-platsen. I lärarintervjun framgår att skolan kallade denna riktade APL för "Bonde-APL" och att eleverna genomförde den i årskurs 1. Vidare framgår av lärarintervjun att skolan har ett utvecklingsprojekt som går ut på att återinföra denna typ av riktad APL.

Hur väl bidrar arbetsuppgifterna till utveckling av generella kunskaper och färdigheter av betydelse för yrkeskunnande?

Skolinspektionen bedömer att arbetsuppgifterna i hög utsträckning utformas så att eleverna får möjligheter att utveckla generella kunskaper och färdigheter av betydelse för yrkeskunnande.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att arbetsuppgifterna i ämnet djur på flera olika sätt stödjer elevernas möjligheter att utveckla självständighet, initiativkraft, förmåga att planera, organisera och lösa problem. Utveckling av kommunikations- och samarbetsförmåga understöds också av arbetsuppgifterna. Dessa förmågor betonas också i naturbruksprogrammets examensmål.²

Arbetsuppgifterna ger eleverna möjlighet att utveckla självständighet och ansvarstagande

Av lärarintervjun framgår att lärarna i undervisningen pratar mycket med eleverna om ansvarstagande och att lärarna anser att det är en viktig del i yrket. En del elever har sina egna hästar på skolan men alla elever har ansvar för en specifik häst under hela utbildningen. Lärare tar upp att elever vid samlingen efter stallpassen får rapportera om vad de gjort. De arbetar med olika så kallade "case" och i takt med att eleverna får mer kunskaper kan lärarna också ge dem mer ansvar. Lärare tar i intervjun upp som exempel att elever som går i årskurs 2 får träna på att hålla i stallpraktiken själva. De får då ta ansvar för vad som behöver göras och träna på att få den överblick som de måste ha i yrket som hästskötare. I elevintervjun bekräftar elever att de får lära sig att ta ansvar. De beskriver att i detta ligger också förmågan att ha ett säkerhets- och ett

² Förordning (SKOLFS 2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program, examensmål för naturbruksprogrammet

konsekvenstänkande. Eleverna tar också upp i intervjun att ansvarstagande är viktigt oavsett vad de sedan arbetar med, att alla inte blir hästkötare men ansvarstagandet finns där som en grund oavsett yrkesval.

Eleverna ges i arbetsuppgifterna möjlighet att utveckla förmågan att planera, organisera och lösa problem

Av lärarintervjun framgår att lärarna inte ger eleverna alla svar utan efterfrågar problemlösning från eleverna, bland annat genom att eleverna får arbeta med frågor som *vad, varför* och *hur* i samband med arbetsuppgifterna. Lärarna beskriver att det hjälper eleverna att utveckla sina resonemang och tankegångar kring problemlösning och kritiskt tänkande. Som exempel på en uppgift där problemlösning ingår nämner lärare att det skulle kunna handla om hästarnas placering i olika hagar. Elever bekräftar i intervjun att lärarna inte ger dem färdiga svar utan låter eleverna själva komma fram till lösningar. Eleverna tar upp att det är särskilt viktigt för yrkeskunnandet att ta ansvar och tänka på risker, att de måste tänka i flera led och lösa problem. Elever lyfter även att de arbetar mycket med planering och ger som exempel att de inför ridning måste planera för vad som behöver förberedas. Rektorn uppger i intervjun att ämnet djur bland annat bidrar till att eleverna får ta ansvar, organisera och lösa problem och att de får praktisera dessa färdigheter över tid vilket enligt rektorn bidrar till yrkeskunnandet.

Arbetsuppgifterna ger eleverna möjlighet att utveckla kommunikations- och samarbetsförmåga

I lärarintervjun framkommer att lärare i undervisningen betonar vikten av att kommunicera. Arbetsuppgifter ger eleverna tillfällen att berätta, ställa frågor, förklara och reflektera tillsammans med både andra elever och lärare. Till exempel tar lärare upp att de alltid för en dialog med eleverna om vad som händer ute i stallet. Genom arbetsuppgifter får elever även möjlighet att utveckla samarbetsförmåga. Elever uppger i intervjun att de arbetar både enskilt och i grupp, att de kan välja att arbeta tillsammans med olika klasskamrater, att de är sammansvetsade och lär sig mycket av varandra.

Hur väl bidrar undervisningens genomförande till utvecklingen av yrkeskunnande?

Skolinspektionen bedömer att undervisningens genomförande i hög utsträckning bidrar till elevernas yrkeskunnande för yrkesutgången.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att undervisningen i ämnet djur genomförs med en variation av olika arbetsuppgifter och arbetssätt. Elevernas teoretiska kunskaper byggs på och fördjupas genom praktiska moment för djurslaget häst och praktiska förmågor utvecklas genom teoretiska perspektiv. Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och individanpassad samt att eleverna ges såväl utmaningar som stöd i undervisningen, som också utformas så att eleverna görs delaktiga.

Undervisningen är varierad och strukturerad

Granskningen visar att det finns en variation i undervisningen och att såväl arbetsuppgifter som arbetssätt och metoder varierar. Av lärarintervjun framgår att eleverna både ges teoretiska såväl som praktiska arbetsuppgifter. Under lektionen som Skolinspektionen observerade under besöket hade läraren en teoretisk genomgång och därefter fick eleverna arbeta enskilt med arbetsuppgifter de redan påbörjat. Av

elevintervjun framgår att undervisningen består av genomgångar och gemensamma diskussioner, lekar och uppgifter där eleverna redovisar uppgifter för varandra. Arbetet sker vidare både enskilt och i grupp. Eleverna beskriver att det finns möjligheter att arbeta i olika miljöer utöver att vara ute i stallarna, exempelvis finns olika grupprum.

Eleverna ges möjlighet att utveckla sin teoretiska förståelse genom praktiska övningar

Av lärarintervjun framgår att lärarna har ställmöten veckovis där de har en dialog om vilka moment de arbetar med i den teoretiska undervisningen. Lärarna kopplar sedan ihop dessa med praktiska övningar ute i stallarna. De använder sig av ett årshjul med olika teman som de stämmer av för att synkronisera dessa i teori och praktik. Det framgår av lärarintervjun att lärare upplever att det är lätt att koppla ihop teori och praktik eftersom det är så nära mellan klassrum, stall och ridhus. Lärare tar upp som exempel att om de i den teoretiska undervisningen går igenom foder så går de även ut i stallet och studerar det i praktiken. Elever uppger i intervjun att de behöver kunskap teoretiskt för att kunna utföra praktiska moment. Vidare framgår att undervisningen förenar teori och praktik, som exempel berättar elever att en lektion i stallet där de fått sköta utrustning i sadelkammaren, förgåtts av en teoretisk lektion om utrustning till hästarna. Elever uppger vidare att det de lär sig på skolan förbereder dem väl för de arbetsuppgifter de får möta ute på APL.

Undervisningen genomförs med ett aktivt lärarstöd och utformas för att stimulera elever

Granskningen visar att lektioner följer en genomtänkt struktur. Under den lektion som Skolinspektionen observerade vid besöket utgick läraren från en struktur som innefattade introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning. Läraren presenterade lektionens syfte för eleverna och förklarade att det handlade om en förberedelse inför kommande APL. Under lärarens genomgång möjliggjorde läraren för eleverna att vara delaktiga och engagerade, bland annat genom att ställa öppna frågor. Eleverna fick även under lektionen möjlighet att slutföra påbörjade arbetsuppgifter. Av intervjun med eleverna framgår att den observerade lektionen var en typisk teoretisk lektion.

I samband med APL får eleverna med sig arbetsuppgifter från lärarna som knyter an till ämnet djur. Under intervjun visar lärare ett exempel på en uppgift som handlar om häst. Uppgiften består av tre delar. Först en förberedande del inför praktik där eleverna genomför en beteendestudie av hästar i hage. På APL-platsen ska eleverna sedan välja ut två hästar och beskriva dem exteriört och notera avvikelser som exempelvis sår och svullnader. Efter avslutad praktik får eleverna stöd av lärare att summera och fördjupa sina kunskaper skriftligt samt berätta om sina APL-perioder i grupp för att utbyta erfarenheter med varandra.

Elever ges i undervisningen både utmaningar och stöd utifrån sina behov

Av lärarintervju framgår att lärarna i början av utbildningen arbetar med att lära känna eleverna eftersom de kommer till utbildningen med skilda förkunskaper om djur. Vidare framgår att lärare försöker anpassa undervisningen efter elevernas olika förutsättningar. Lärare uppger att eleverna måste få chans att våga göra fel, att testa, och att lärarna då är med och stöttar samtidigt som de utmanar elever att själva söka förklaringar. Det framkommer av rektorsintervjun att cirka 90 % av eleverna läser utökat program för att få högskolebehörighet. I lärarintervjun uppger en lärare att hen arbetar mycket med återkoppling till elever som vill nå längre i den teoretiska undervisningen och uppger att "det finns inget tak angående att lära sig om djur". När det gäller elever som behöver stöd framgår det av rektorsintervjun att det finns många elever på skolan med olika behov, till exempel elever med läs- och skrivsvårigheter. I intervjun med lärare framkommer att lärarna upplever att de snabbt kan ge stöd och sätta in extra anpassningar då de arbetar

nära eleverna. Eleverna har också tillgång till inläsningstjänst och det framgår att lärarna samarbetar med elevhälsoteamet och skolans specialpedagog. Att eleverna får stöd av lärarna bekräftas i elevintervjun där eleverna uppger att lärarna är duktiga på att anpassa undervisningen och att de får mycket hjälp och stöd för att klara studierna. De exemplifierar med att de kan få göra muntliga prov istället för skriftliga eller hålla muntliga redovisningar inför en mindre grupp istället för hela klassen. Eleverna nämner också att det finns en specialpedagog och att de inte behöver ha någon speciell svårighet utan kan få hjälp från specialpedagogen ändå.

Eleverna görs delaktiga i undervisningen

Av lärarintervju framgår att eleverna systematiskt får reflektera och ställa frågor utifrån sina erfarenheter, bland annat från APL. I intervjun beskriver lärare att eleverna är väldigt uppmärksamma och tar upp frågor direkt med lärarna som då tar in elevernas frågor och exempel och diskuterar dessa i undervisningen. Vidare framgår av lärarintervju att eleverna genomför en utvärdering efter varje stallpraktik som eleverna har ett flertal gånger per vecka. Under utvärderingen får eleverna reflektera tillsammans kring praktiken, de förklarar för lärare vad som hänt under passet och får även möjlighet att ställa frågor till lärare. Det framgår också att eleverna gör en utvärdering i mitten av kursen så att lärarna kan förändra upplägg efter elevers önskemål innan kursen är slut. Som exempel på elevers delaktighet beskriver lärare att skolans upplägg att ge kurserna djurhållning och djuren i naturbruket parallellt bottnar i ett initiativ från eleverna. Av elevintervjun framgår att eleverna anser att de har stor möjlighet att påverka undervisningen. De beskriver att de får utvärdera alla kurserna och att läraren anpassar undervisningen för att möta olika behov. Eleverna uttrycker att kursinnehållet ska finnas med men att de i övrigt får påverka redovisningsformerna vilket de tycker bidrar till att det blir roligare och bättre samt att de blir mer motiverade.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- **Eleverna behöver ges möjligheter att utveckla förmågan att sköta och hantera fler av naturbrukets olika djurslag och anläggningar.**

Skolinspektionens granskning visar att arbetsuppgifterna och undervisningens genomförande bidrar till att utveckla ett gott yrkeskunnande hos eleverna för yrkesutgången hästkötare, men bör utvecklas för att möjliggöra en bredare kunskapsbas hos eleverna avseende flera djurslag inom naturbruket.

Granskningen visar att möjligheterna för eleverna att praktiskt få sköta och hantera olika djurslag inom naturbruket är begränsade. På skolan finns hästar och de platser för APL som skolan har tillgång till är framförallt inriktade mot häst. Det är endast ett fåtal elever per APL-period som väljer andra, icke hästanknutna APL-platser enligt lärare. De studiebesök som eleverna gör på anläggningar med andra djur ger inte möjlighet till att praktiskt hantera djuren. Skolan har inte heller något upparbetat samarbete med annan anläggning som kan möjliggöra mer regelbunden hantering och skötsel av andra djur.

I kursplanen för djuren i naturbruket, som eleverna på Sveriges ridgymnasium läser inom ramen för ämnet djur på lantbruksinriktningen, framgår att undervisningen bland annat ska behandla djurslag inom naturbruket och deras betydelse. I det centrala innehållet framgår också att arbetsuppgifter bland annat ska omfatta hantering av naturbrukets

djur, utfodring och foderhantering med adekvat teknisk utrustning. I kursplanen för djurhållning som eleverna läser parallellt med ovanstående kurs anges bland annat att undervisningen ska omfatta olika djurgrupper och deras beteende i samband med tillsyn och skötsel.

I ämnesplanen framgår att ämnet djur behandlar skötsel av djur och anläggningar. Exempel på djur som behandlas i ämnet är djur för livsmedelsproduktion och landskapsvård samt hästar. Eleverna ska genom praktiska övningar i undervisningen ges möjlighet att utveckla förmåga att hantera och sköta djur och anläggningar samt teknisk utrustning.

Granskningen visar att skolan påbörjat ett arbete för att utveckla undervisningen avseende elevernas möjligheter till arbete med olika djurslag. Arbetet består i ett utvecklingsprojekt som handlar om att återinföra en riktad APL. Syftet är att eleverna ska få möjligheter att sköta och hantera andra djur än hästar och skolan har påbörjat ett arbete för att utveckla ett nätverk med verksamheter som kan uppfylla detta syfte. För att eleverna ska få den bredd, avseende skötsel och hantering av djur som ämnets syfte och kursplanerna för ovanstående kurser beskriver, behöver eleverna därför få träna på skötsel och hantering av olika, i naturbruket förekommande, djurslag. Liksom de anläggningar och den utrustning som förknippas med dessa. Det är angeläget att skolan fortsätter att driva sitt påbörjade utvecklingsarbete. För att ytterligare höja kvaliteten i undervisningen utifrån identifierat utvecklingsområde är det viktigt att eleverna även ges möjligheter att, förutom vid enstaka APL-period och studiebesök, regelbundet sköta och hantera olika djur i den ordinarie undervisningen i ämnet djur.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 10 januari 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2018:7901) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Karin Lindqvist deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Lars Thornberg

Beslutsfattare
Signerat av: Lars Thornberg

X Charlotte Rudebeck

Föredragande
Signerat av: Charlotte Rudebeck

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-i-yrkesamnena-ellara-och-djur/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Sveriges ridgymnasium Svedala är en fristående gymnasieskola med Sveriges ridgymnasium AB som huvudman. På skolan går 82 elever, varav 78 på Naturbruksprogrammet. Skolan erbjuder inriktningen Lantbruk med fem profiler; Häst och ridsport, Häst och ridsport GRUB, Samhällsprofil, Djursjukvård och rehab och Ekonomi och Management som startar upp höstterminen 2019. Skolan är även certifierad för att bedriva Nationell Idrottsutbildning, NIU.

Rektor leder arbetet på skolan. När rektorn inte är på plats är specialpedagogen platsansvarig.

Kurserna Djurhållning och Djuren i naturbruket ges parallellt i årskurs 2. Timplanen för ämnet är 170 timmar plus 160 timmar APL. Antalet timmar kan variera beroende på APL-plats. APL är förlagd till fyra veckor på höstterminen och fyra veckor på vårterminen.

Bilaga 2: Författningsstöd för tematisk kvalitetsgranskning av Undervisning i yrkesämnena ellära och djur

Ett antal bestämmelser i skollagens kapitel 3 får ny lydelse fr.o.m. 2019-07-01 och det framgår av kursivering efter paragrafen vilka bestämmelser detta gäller.

Skollag (2010:800)

3 kapitlet

Information om barnets och elevens utveckling

3 § Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Ovanstående upphör att gälla 2019-07-01 då paragrafen får ny beteckning, 3 kap. 2 §. Lydelsen är i stort densamma men i första meningen förtydligas att "Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans..."

Stöd i form av extra anpassningar

5 a § Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 8 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Ovanstående upphör att gälla 2019-07-01 då paragrafen får ny beteckning, 3 kap. 5 §. Lydelsen blir i stort sett densamma med ett tillägg i första meningen; "Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial

eller ett nationellt bedömningsstöd...". Paragrafen får även ett nytt fjärde stycke med lydelsen; "Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet."

15 kapitlet

Utbildningens syfte

3 § Utbildningen i gymnasieskolan ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn.

Gymnasieförordning (2010:2039)

1 kapitlet

Lokala programråd

8 § För yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska det finnas ett eller flera lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv.

Förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter

En likvärdig utbildning

I detta avsnitt står bland annat att:

"Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt."

Gymnasieskolans uppdrag

I detta avsnitt står bland annat att:

"Genom studierna ska eleverna stärka grunden för det livslånga lärandet. Förändringar i arbetslivet, digitaliseringen och den tekniska utvecklingen, internationaliseringen samt miljöfrågornas komplexitet ställer nya krav på människors kunskaper och sätt att arbeta. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva och omsätta idéer i handling och att lösa problem. Alla elever ska få utveckla sin förmåga att ta initiativ och ansvar och att arbeta både självständigt och tillsammans med andra. Skolan ska bidra till att alla elever utvecklar kunskaper och förhållningssätt som främjar *entreprenörskap, företagande och innovationstänkande* vilka ökar elevernas möjligheter till framtida sysselsättning, genom företagande eller anställning."

Kunskaper och lärande

I detta avsnitt står bland annat att:

”Elevernas kunskapsutveckling är beroende av om de får möjlighet att se samband. Skolan ska ge eleverna möjligheter att få överblick och sammanhang. Eleverna ska få möjlighet att reflektera över sina erfarenheter och tillämpa sina kunskaper.”

Varje skolas utveckling

I detta avsnitt står bland annat att:

”(…) Skolan ska eftersträva ett bra samarbete med arbetslivet, vilket är viktigt för all utbildning inom gymnasieskolan men av avgörande betydelse för yrkesutbildningens kvalitet.”

”(…)Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas och att resultaten följs upp och utvärderas samt att olika metoder prövas, utvecklas och utvärderas.”

Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper

*Under rubriken **Mål** anges bland annat att;*

”Det är skolans ansvar att varje elev

- på ett nationellt yrkesprogram inom gymnasieskolan ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen som innebär att eleven har uppnått en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande för att vara väl förberedd för yrkeslivet,”

”Det är även skolans ansvar att varje elev som har slutfört ett nationellt program (…)

- tillägnar sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens studieväg och kan använda dessa kunskaper för vidare studier och i samhällsliv, arbetsliv och vardagsliv,
- kan använda sina kunskaper som redskap för att
 - formulera, analysera och pröva antaganden och lösa problem,
 - reflektera över sina erfarenheter och sitt eget sätt att lära,
 - kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden, och
 - lösa praktiska problem och arbetsuppgifter,

- kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga,
- har kunskaper om samhälls- och arbetsliv”

*Under rubriken **Riktlinjer** anges bland annat att:*

”Alla som arbetar i skolan ska

- ge stöd och stimulans till alla elever så att de utvecklas så långt som möjligt,
- uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd,”

”Läraren ska

- i undervisningen skapa en sådan balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande,
- se till att undervisningen till innehåll och uppläggning präglas av ett jämställdhetsperspektiv,
- stimulera, handleda och stödja eleven och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever i svårigheter,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen
- i undervisningen utnyttja de kunskaper och erfarenheter av arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång,
- i undervisningen beakta resultat av utvecklingen inom ämnesområdet och för undervisningen relevant pedagogisk och annan forskning, och
- organisera och genomföra arbetet så att eleven
 - utvecklas efter sina egna förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga
 - får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling,
 - får möjligheter att arbeta ämnesövergripande.”

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

*Under rubriken **Riktlinjer** anges bland annat att:*

”Läraren ska

- tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv

*Under rubriken **Mål** anges bland annat att:*

”Skolans mål är att varje elev

- är medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling, förändringar i samhälls- och yrkesliv samt ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket.”*

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar

I detta avsnitt formuleras att rektorn inom givna ramar har ett särskilt ansvar bland annat för att:

- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier,*
- skolans arbete med kunskapsområden, där flera ämnen ska bidra och samordnas så att de utgör en helhet för eleven,*

Ämnet Djur

Förordning (SKOLFS 2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program,

1 § För gymnasieskolans nationella program ska de examensmål gälla som framgår av bilagan till denna förordning. Dessa mål gäller utöver de gemensamma kunskapsmål för gymnasieskolans nationella program som anges i förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan.

*I bilagan till ovan nämnda förordning återfinns bl.a. examensmål för **Naturbruksprogrammet (NB)**.*

I examensmålen för programmet anges bland annat att:

”För att utveckla naturbrukets olika verksamheter krävs innovativt tänkande, entreprenörskap och företagsamhet. Utbildningen ska därför ge eleverna möjlighet att utveckla dessa förmågor.”

”Stora delar av yrkesområdet regleras i lagar och andra författningar. Utbildningen ska därför ge eleverna kunskaper om dessa bestämmelser.”

”Med utgångspunkt i praktiskt arbete inom naturbruk ska utbildningen utveckla elevernas förmåga att ta initiativ och lösa problem på ett ansvarsfullt sätt. Eleverna ska kunna planera och genomföra arbetsuppgifter samt bedöma arbetsresultat utifrån kvalitet, effektivitet och miljötanke. Utbildningen ska också bidra till att utveckla elevernas förmåga att använda digital teknik som förekommer inom för utbildningen relevanta yrkesområden. Under utbildningen ska eleverna utveckla praktiska färdigheter som kopplas till förståelse och reflektion. Utbildningen ska ge eleverna möjlighet att ta ställning i etiska frågor och kunna omsätta sina ställningstaganden i praktisk handling.”

”Naturbrukets olika yrkesområden ställer krav på kommunikation och samverkan med andra i olika sammanhang. Därför ska utbildningen bidra till elevernas kommunikations- och samarbetsförmåga. Genom att arbeta med språket i alla ämnen utvecklar eleverna sin förmåga att argumentera och uttrycka ståndpunkter samt att söka, sörja och bearbeta information.”